

Sweden Green Building Council
Landsvägen 50 A
172 63 Sundbyberg

Malmö den 31 augusti 2018

SKRIVELSE: Kommentarer till hearing-version av "Miljöbyggnad – Drift och förvaltning" (inför kommande remittering)

Avfall Sverige är branschorganisationen inom avfallshantering och återvinning. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, ett hundratal tillverkare, konsulter och privata utförare aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sveriges årsmöte har fastställt ett antal ståndpunkter. Några av dem har relevans för avfallshanteringen inom fastigheter.

Avfall Sverige stödjer avfallshierarkin som princip för avfallshanteringen. Vidare anser Avfall Sverige att avfallshanteringen är en väsentlig del av samhällets infrastruktur och att avfallshanteringen ska ge en god och behovsanpassad service för medborgare och verksamheter. Avfall Sverige anser att avfallsinnehavare ska följa avfallshierarkins principer på samma sätt som kommuner och producenter.

Mot bakgrund av de ovan angivna ståndpunkterna anser Avfall Sverige att det är nödvändigt med såväl tydliga krav på fastighetsägare när det gäller utsorteringen av avfall liksom att frivilliga åtaganden, såsom Miljöbyggnad 3.0, innefattar tydliga kriterier för

avfallsutrymmen.

2. Generella kommentarer

3.1 Återbruk, god källsortering, insamling, faktisk återvinning och kvalitetsåtervinning – en förutsättning för resurseffektiva och giftfria kretslopp

I det cirkulära samhället är det viktigt att material återanvänds och återvinns i nya produkter och att således användning av jungfruliga råvaror minskar. Ju tillgängligare och bättre möjligheterna är till källsortering, desto mer material kommer att samlas in och slutligen ingå i nya produkter. Avfall Sveriges genomgång av landets plockanalyser av hushållsavfall visar att bäst sortering/kvalitet i återvinningen fås om insamlingsystem är just tillgängligt och nära. Likaledes har de tillgängliga systemen mindre restavfall – det avfall som slängs i den vanliga soppåsen och som går till energiåtervinning. Det är därför centralt att fokusera på avfallsutrymmen redan vid byggnation, men också vid drift och förvaltning av byggnader. Resultaten från genomgången av plockanalyser visar också att förbättringspotentialen för källsortering är stor.¹

Avfall Sverige välkomnar en omarbetning av MB 3.0 Befintliga byggnader. Vidare välkomnar Avfall Sverige indikatorer för resurs- och avfallshantering (Ind 16 Avfall och återbruk) i den nya manualen MB 3.0 Drift och förvaltning. Avfall Sverige menar även att liknande indikatorer bör finnas i MB 3.0 Nyproduktion. Resurs- och avfallsindikatorer i MB 3.0 Nyproduktion skulle med fördel kunna styra mot att planering av möjligheter till såväl återbruk som avfallssortering kommer in tidigt i byggprocessen. Planering av avfallsutrymmen påverkar avfallshanteringen i många år under drift och förvaltning. Det är därför viktigt att främja tillräckliga avfallsutrymmen för god källsortering redan vid planering och byggnation (både vid om- och nybyggnation). Goda och tillräckliga avfallsutrymmen innebär inte bara bättre utsortering till återbruk och materialåtervinning, utan följaktligen även mindre felsortering och därför mindre uppkomst av restavfall till energiåtervinning. Således skulle indikatorer i MB 3.0 Nyproduktion på riktigt kunna styra mot mindre fossila utsläpp från energiåtervinning.

Vid planering av avfallsutrymmen vid om- och nybyggnation bör Avfall Sveriges ”Handbok för Avfallsutrymmen – Riktlinjer för utformning av avfallsutrymmen vid ny- och ombyggnation” användas. Handboken bör därför finnas med som underlag till uppdatering av MB 3.0 Nyproduktion. Avfall Sveriges handbok innehåller information om lagkrav, riktlinjer och rekommendationer.²

---

¹ Avfall Sverige-rapport 2016:28 – Vad slänger folk i soppåsen? < <https://www.avfallsverige.se/kunskapsbanken/rapporter/rapportera/article/vad-slanger-hushallen-i-soppasen/> >, Besökt 180831.

² Avfall Sveriges Handbok för Avfallsutrymmen är under uppdatering och kommer att publiceras under hösten 2019: < <https://www.avfallsverige.se/kunskapsbanken/handbocker/> >, Besökt 180831.

För indikatorer om resurs- och avfallshantering i Miljöbyggnad 3.0 Nyproduktion hänvisar Avfall Sverige till tidigare skrivelse³.

3. Specifika kommentarer

3.1 Indikator 16 Avfall och återbruk - baskraven

Avfall Sverige ställer sig bakom syftet med Ind 16, ”att premiera byggnader där avfall tas om hand i många fraktioner och där återbruk underlättas”. Manualen behöver dock bättre specificera baskraven för Ind 16 samt inkludera fler baskrav.

Det är bland annat viktigt att beakta att juridiska grundförutsättningar uppfylls. Det vill säga att uppfylla gällande krav i framför allt miljöbalken, avfallsförordningen och kommunens avfallsföreskrifter (sistnämnda meddelade med stöd av 15 kap. 38, 39, 41 §§ miljöbalken samt 74-75 §§ avfallsförordningen). I MB 3.0 Befintlig byggnad nämns endast avfallsförordningen (2011:927) som lagkrav.

Som fastighetsägare måste man efterleva de krav som uppställs av kommunen i de kommunala avfallsföreskrifterna eftersom avfallsföreskrifterna är så kallade bindande normföreskrifter. Det avser till exempel krav på sortering av avfall (inklusive till exempel eventuella krav på utsortering av matavfall), hur och var hushållsavfall ska överlämnas till renhållaren för borttransport, emballering av avfall samt placering av behållare och andra anordningar, rengöring och tillsyn över behållare och andra anordningar, åtgärder inför hämtning och krav på hämtnings- och transportvägar. Allt utifrån vad som framgår av den enskilda kommunens avfallsföreskrifter. Avfall Sverige menar därför att följande baskrav bör läggas till antingen i egen punkt, eller som del i BAS-krav ID-nr 16.01:

- *(BAS) Förvaltaren har rutiner för egenkontroll gällande hantering av avfall (inklusive sådant grovavfall som utgör hushållsavfall) i enlighet med kommunens avfallsföreskrifter (bl.a. sorteringskrav) samt sorteringskrav för avfall under producentansvar enligt avfallsförordningen och producentansvarsförordningar*

Avfall som faller under kommunens avfallsansvar är matavfall, restavfall, farligt avfall och grovavfall som utgörs av hushållsavfall. Krav på utsortering av grovavfall gäller även ägare till flerbostadshus, vilket innebär att möjligheten att sortera ut sådant avfall måste tillhandahållas hyresgästerna på lämpligt sätt på eller i anslutning till fastigheten stadigvarande eller med visst intervall.

Insamling och återvinning av elavfall lyder under producentansvar, men för det elavfall som inte lämnas i producenternas system har kommunen ett ansvar för när det gäller transport, återvinning och bortskaffande.

3

< https://www.avfallsverige.se/fileadmin/user_upload/Remissvar_skrivelser/2016/161219_Avfall_Sverige_MB3.0_Avfallsindikator.pdf >, Besökt 180831.

Avfall som faller under producentansvar är bland annat förpackningsavfall och returpapper samt elutrustning, batterier och ljuskällor. Fastighetsnära insamling av elutrustning och batterier handlas upp av fastighetsägaren/förvaltaren.

När det gäller förpackningsavfall och returpapper beslutade regeringen den 28 juni 2018 om en helt ny reglering, som innebär ett skärpt ansvar för producenterna att som huvudregel borttransportera förpackningsavfall och returpapper från bostadsfastighet.

Från och med utgången av december 2020 (insamlingssystem som avses drivas efter utgången av detta datum) ska producenter eller tillståndspliktiga insamlingssystem samla in förpackningar och returpapper från minst 60 procent av alla bostadsfastigheter. Från och med den 1 april 2025 ska insamling ske från alla bostadsfastigheter som inte avböjt borttransport (45 § förpackningsförordningen och 14 § returpappersförordningen). Den 23 augusti 2018 fick Naturvårdsverket ett regeringsuppdrag att följa upp hur utbyggnaden av den fastighetsnära insamlingen genomförs och vilka effekter som utbyggnaden bidrar till när det gäller miljönytta, tillgänglighet och produktutveckling.

Fastighetsägare får avböja borttransport från fastigheten endast om en sådan transport är olämplig med hänsyn till fastighetens utformning eller belägenhet, trafiksäkerheten eller andra omständigheter (ny 24 e § avfallsförordningen). Träder i kraft för förpackningsavfall och returpapper som uppkommer efter utgången av december 2020. Den nya förpackningsförordningen har SFS-nummer 2018:1462 och returpappersförordningen 2018:1463⁴.

Den nya regleringen avseende förpackningsavfall och returpapper innebär att det är producenterna som i enlighet med de krav som det redogörs för här ovan ska erbjuda fastighetsägare borttransport av avfallet och där fastighetsägare alltså endast kan avböja sådan borttransport under vissa förutsättningar. Detta innebär i sin tur att en fastighetsägare generellt kommer att behöva avsätta utrymme för utsortering av förpackningsavfall och returpapper.

Krav om många avfallsfraktioner är ett sätt för att styra mot mer avfallsutrymme, bättre tillgänglighet för brukare och i bästa fall även god och säker logistik vid tömning. Avfall Sverige menar därför att baskraven även ska inkludera krav om ett minsta möjliga antal avfallskärl, utöver lagkrav, som förvaltaren/fastighetsägaren ska tillgodose. Smått elavfall, ljuskällor och batterier har stor miljöpåverkan och tillhandahållande av avfallskärl och insamling för dessa fraktioner, bör därför finnas som baskrav.

---

⁴ Förordningarna är sökbara här liksom övriga förordningsändringar: <http://rkrattsbaser.gov.se/sfst>.

- *(BAS) Förvaltaren tillgodoser möjlighet till insamling av smått elavfall, ljuskällor och batterier på fastigheten*

3.3 Indikator 16 Avfall och återbruk – valbara poäng

Avfall Sverige välkomnar valbara poäng under Ind 16. Nedan listas förslag till valbara poäng.

- *Förvaltaren har utrymme för reparation*
- *Förvaltaren har utrymmen för insamling till återbruk eller med visst intervall tillhandahåller kärl för insamling till återbruk*
- *Förvaltaren kommunicerar nyckeltal och avfallsstatistik till brukare i syfte att påverka sorteringsgrad och avfallsgenerering (förebygga avfall och negativ miljöpåverkan)*
- *Förvaltaren tillgodoser brukaren att inom fastigheten ha möjlighet att sortera minst 5 fraktioner utöver restavfall, matavfall, smått elavfall, batterier, ljuskällor och grovavfall⁵*

Vidare behöver det finnas goda utrymmen och väl fungerande hantering för det avfall som genereras genom drift och underhåll av själva fastigheten. Det kan till exempel gälla färgrester, köldmedia, oljespill från maskiner, uttjänata maskiner, bygg- och rivningsavfall från ombyggnationer och reparationer m.m.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår rådgivare Jakob Sahlén, jakob.sahlen@avfallsverige.se eller till vår VD Weine Wiqvist, weine.wiqvist@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 00.

Med vänliga hälsningar,
Avfall Sverige

Weine Wiqvist

VD

---

⁵ T.ex. tidningar, pappersförpackningar, plastförpackningar, metallförpackningar, ofärgat glas, färgat glas, textilier